

Vietas, kur atsperties uzņēmējdarbībai

Zemgales pierobežas pagastos ar Norvēģijas atbalstu palīdz biznesa sākšanai un izaugsmei

Piecos Zemgales plānošanas reģiona pagastos – Aknīstē, Gailīšos, Aucē, Elejā un Neretā – pirmo reizi cilvēkiem ir dota iespēja par simbolisku maksu sākt jaunu uzņēmējdarbību. Proti, šajos pagastos ar Norvēģijas atbalstu ir sagatavotas un aprīkotas (tālrunis, dators) biroja telpas biznesa ieceru sasniegšanai. Gailīšu pagastā pašvaldība piedāvā arī telpas ražošanas vajadzībām – tās gan ir daļēji aizņemtas. Citos pagastos par telpām glabātavai vai ražošanai pagasta pārvaldes piedāvā vienoties atsevišķi. Ļoti svarīgi, ka nomas maksas par biroja telpu iri pirmajā darbības gadā nav vai tā ir dažus santīmus liela. Līdzīgi kā ar saņemtajiem pakalpojumiem. Projektu "Uzņēmējdarbības aktivitātes veicināšana Zemgales reģiona pierobežas teritorijās" kopā ar pašvaldībām un Norvēģijas korporāciju "SIVA" īsteno Zemgales Plānošanas reģions.

Nauda nav vissvarīgākais

"Mēs šīs vietas uzņēmējdarbībai saucam par biznesa dārzēm, tomēr tās pilda tādas pašas funkcijas kā pilsētās biznesa inkubatori, tostarp ļauj saņemt uzņēmējdarbībai vajadzīgos pakalpojumus (piemēram, grāmatvedība, dažādas konsultācijas) bez maksas. Zemgales Plānošanas reģiona mērķis, sākot šo projektu, bija piedāvāt cilvēkiem sākt savu biznesu viņu dzīves vietā. Izvēlējamies uzņēmējdarbības ziņā nedaudz depresīvākas teritorijas Lietuvas pierobežā," norāda projekta vadītāja Arta Kronberga.

Paskaidrosim, ka biznesa

TIMURA SUBHANKULOVA FOTO

Gailīšu pagastā biznesa inkubatora ražošanas telpās jau notiek darbs. "Darbošanās biznesa inkubatorā dod priekšrocības konkurences cīņā un ļauj mums labāk popularizēt Latvijas mākslu," norāda Tautas daiļamata meistare Maira Viķe.

dārza un biznesa inkubatora sūtība visā pasaulē ir ļaut uzņēmējam īstenot savu biznesa ieceri "siltumnīcas" apstākļos, tostarp pirmos trīs darbības gadus saņemt atbalstu par telpu iri un par citiem pakalpojumiem. P/s "JIC Biznesa inkubators" projektu vadītājs Edgars Letinskis uzsver – naudas atbalsts biznesa iesācējiem vien ir trešais svarīgākais nosacījums. Pirmajās vietās atrodas iespēja sadarboties ar līdzīgiem uzņēmumiem un augt, kā arī inkubatora personāla padomi, kas ļauj izvairīties no kļūdām. Biznesa inkubatori un biznesa dārzi (laukos) rada arī jaunas darba vietas, tostarp pakalpojumu sniedzējiem.

Latvijā biznesa inkubatori plaši sāka veidoties pirms aptuveni trīs gadiem. Tas ir

ļoti īss laika posms. Piemēram, Skandināvijas valstīs šiem inkubatoriem ir vairāk nekā 40 gadu pieredze, kuru ir svarīgi pārņemt.

Ar Norvēģijas atbalstu īstenojamā projektā iesaistītās pašvaldības ir uzņēmušās saistības vēl desmit gadus pēc projekta beigām piedāvāt telpas uzņēmējdarbības sākšanai.

Vispirms sniedz zināšanas

Parasti jaunie uzņēmumi biznesa inkubatorā trīs darbības gadu laikā "atsperas" un tālāk spēj darboties paši bez atbalsta. Projekta īstenojamā jau patlaban domā, kas šajos inkubatoros darbosies pēc trīs gadiem. A. Kronberga: "Visos piecos pagastos atrodas vidusskolas. Mēs sagatavojām biznesa interešu izglītības programmu, kuru

skolā ievieš ekonomikas mācības skolotājs. Pavisam šo programmu jau apguvuši 116 skolēni, bet 75 vēl turpina apgūt. Pavasara brīvdienās no šiem skolēniem atlasīs 30 vismotivētākos, kuriem vienviet sešas dienas zinības palīdzēs apgūt pasniedzēji profesionāli. A. Kronberga uzsver – skolniekiem būs savas zināšanas jāparāda praksē. Piemēram, jāizveido mājas vietne vai jaunā produkta prototips. "Mēs varam cerēt uz vietējiem jauniešiem, kurus būs tik tālu motivējuši, ka viņi, iespējams, būs izmācījušies augstskolā un atgriezīsies savā pagastā," norāda projekta vadītāja.

Projekta sākumā – 2010. gadā – 100 stundu uzņēmējdarbības kurss, ko piedāvāja projekta īstenojamā, no pieciem pagastiem piedalījās arī 121 pieaugušais. Mācību noslēgumā katrs no

Projekta "Uzņēmējdarbības aktivitātes veicināšana Zemgales reģiona pierobežas teritorijās" koordinatori

■ **Aknīstes biznesa inkubators.** Aknīste, Skolas iela 7. Koordinators Andris Zībergs, tālr. 29441918, e-pasts: garsene.andris@navigator.lv

■ **Auces biznesa inkubators.** Auce, Miera iela 29. Informācija pa tālruni 63745339, e-pasts: dome@dome.auce.lv

■ **Gailīšu biznesa inkubators.** Gailīšu pagasts, Uzvara, Bauskas iela 2. Koordinatore Ieva Šomina, tālr. 63921958, 26591209, e-pasts: ieva_shomina@inbox.lv

■ **Neretās biznesa inkubators.** Nereta, Dzirnava iela 4. Koordinatore Laima Grebska, tālr. 29494419, 65176504, e-pasts: grebska.laima@inbox.lv

■ **Elejas biznesa inkubators.** Eleja, Dārza iela 5. Koordinators Rolands Koindži-Ogli, tālr. 29422235, e-pasts: Rolands.Koindziogli@jelgavasnovads.lv

■ **P/s "JIC Biznesa inkubators".** Jelgava, Peldu iela 7. Projektu vadītājs Edgars Letinskis, tālr. 26326633, e-pasts: Edgars.Letinskis@jic.lv

viņiem sagatavoja biznesa plānu. Patlaban viens no šiem cilvēkiem darbojas Aknīstes biznesa inkubatorā, otrs izveidojis savu uzņēmumu Aucē, vēl kādi 30 turpina darboties savās zemnieku saimniecībās vai strādāt kā pašnodarbinātie.

Mazā pieredze dara piesardzīgu

Lai uzņemtu biznesa inkubatorā, ir jāsaņemas ar kādu no vietējiem koordinatori vai p/s "JIC biznesa inkubators" projektu vadītāju Edgaru Letinski, jo projektā iesaistītajiem uzņēmējiem padoms un praktisku atbalstu sniedz p/s "JIC Biznesa inkubators". Šā uzņēmuma projektu vadītājs E. Letinskis: "Kad cilvēki saistībā ar biznesa inkubatoriem vērsas pie manis, viņi nereti vaicā – kad būs jāatdod nauda? Es atbildu – nebūs jāatdod tāpēc, ka valsts un pašvaldības saņems nodokļu maksājumus, ja notiks uzņēmējdarbība. Tāpat nevajag sākumā būt biznesa plānam. Vissvarīgākais, lai ir biznesa ideja un degsme to īstenot. Mēs nesakām priekšā, ar kādu biznesu nodarboties, bet palīdzam iecerēto īstenot." Kā šī palīdzība izpaužas? E. Letinskis norāda – tie ir projekta apmaksāti tirgus pētījumi, atbalsts sertifikācijas, mārketinga un prototipēšanas, kā arī citiem pakalpojumiem. Padomdevēji bez maksas palīdz arī gatavot projektus ES fondu naudas saņemšanai. Tātad darbošanās biznesa dārzā vai inkubatorā ir izdevīga, vērtējot no ļoti daudziem skatu punktiem.

Zemgales reģiona projektā iesaistījušies arī 20 uzņēmēji, tostarp deviņi uz eksportu orientēti komersanti, kas uz telpām biznesa inkubatorā nepretendē. Viņu jaunie produkti, kurus "JIC Biznesa inkubators" pa-

līdz virzīt tirgū, ir, piemēram, čiekuru iedegas. Tie ir parasti Latvijas čiekuri, kas klāti ar parafinu un paredzēti kā ekoloģiskais kurināmais izmantošanai grīlos. Atbalstu saņem kāds galdnieks Bēnē, kura ražotos izstrādājumus uzstāda Latvijā un Lietuvā, kā arī bērnu pārtikas produktu ražotājs.

Rosina darboties

Jans Grēvstads (attēlā), Norvēģijas vēstnieks Latvijā: "Biznesa inkubatoru izveide pierobežas teritorijās ir viens no projektiem reģionālās politikas un ekonomisko aktivitāšu attīstības prioritātē, kas no Norvēģijas skatpunkta ir ļoti svarīgs nosacījums jebkuras valsts, tostarp arī Latvijas, līdzsvarotai un veiksmīgai attīstībai. Šis projekts precīzi atbilst prioritātes noteiktajiem mērķiem palielināt uzņēmējdarbības aktivitāti attālos reģionos. Mēs augstu vērtējam Zemgales plānošanas reģiona kā reģionālās attīstības institūcijas centienus projekta īstenošanā. Taču no donorvalsts puses esam apbēdināti par intereses trūkumu inkubatoru pakalpojumu izmantošanā, tādējādi šīs telpas nav pilnībā noslogotas. Mēs mudinām atbildīgās institūcijas turpināt darbu pie jaunu uzņēmumu piesaistes un ceram, ka potenciālie jaunie reģionālie uzņēmēji saskatīs šajā piedāvājumā labu sākumu savai uzņēmējdarbībai, kas rezultātā sniegtu labumu arī vietējai pašvaldībai."

Aknīstē divi uzņēmumi

"Visticamāk, mūsu pašvaldība piedāvāja potenciālajiem uzņēmējiem nosacījumus, kas cilvēkiem likās pievilcīgi. Piemēram, pirmajā gadā par telpu iri nav nekas jāmaksā," norāda Aknīstes pagasta koordinators **Andris Zībergs** (attēlā). Patlaban no sešiem uzņēmumiem, kurus iecerēts piesaistīt inkubatoram Aknīstē, darbojas divi.

"Biznesa inkubators ir laba lieta, tomēr laukos tam ir grūti iedzīvoties. Daudzi cilvēki pret visu jauno tomēr izturas ar piesardzību. Es esmu gide. Vissvarīgākais guvums man šķiet telpa un aprīkojums, kas ļauj veidot tūrisma maršrutus. Patlaban ir iespēja, atliek vien darboties," norāda uzņēmēja Irēna Butkus.

Savukārt juridisko zinātņu maģistre Gita Loča vispirms šā projekta laikā pabeidza uzņēmējiem paredzētās mācības un tad izveidoja savu uzņēmumu. "Šo kursu laikā lektors Andris Spulis rosināja mani sākt uzņēmējdarbību, izmantojot biznesa inkubatora sniegtās iespējas. Kursu beigās aizstāvēju savu biznesa plānu, kuru patlaban īstenoju. Atzišos, ka doma par to urdīja jau sen, tomēr uzņēmumu nodibināju vien pērn septembrī. Nodarbojos ar juridisko pakalpojumu sniegšanu Aknīstes novadā. Manu pakalpojumu izmanto arī kaimiņu novada cilvēki. Esmu izveidojusi vēl vienu darba vietu. Sāksim sniegt arī grāmatvedības pakalpojumus. Biznesa inkubatora sniegtās iespējas ir liels atspaidis uzņēmējdarbības sākšanai," tā SIA "Optimus G.A.L." īpašniece Gita Loča.

Gailīšos jau ražo eksportam

Gailīšos ražošanai piešķirtajās telpās jau darbojas Tautas daiļamata meistare Maira Viķe. "Līguma slēgšana ar Viķes kundzi ir iecerēta tuvākajā laikā," norāda koordinatore **Ieva Šomina** (attēlā).

M. Viķe: "Šajās telpās labprāt darbotos arī turpmāk vairāku iemeslu dēļ. Vissvarīgākais nosacījums man šķiet, ka mēs esam iekļauti tūrisma katalogos un patlaban ir kur vest viesus. Ārziemniekiem ļoti patīk vērot, kā notiek apģērba tapšanas process. Telpu platība – vairāk nekā 100 kvadrātmetri – ir pietiekama mūsu produktiem – dažādu audumu, apģērbu – aušanai. Mēs līdz šim jau esam izpildījuši daudzus lielus pasūtījumus, tostarp adījām cimds NATO samitam, izpildījām "Air Baltic" pasūtījumu. Patlaban aužam svārkus un karogu Ķeguma novada korim. Pasūtījumi jau ir līdz maijam. Man ir ieceres uzņēmējdarbības paplašināšanai. Patlaban darbojamies abi ar dēlu, tomēr nākotnē vajadzēs papildu darbiniekus. Ir jāizveido arī vietne timeklī." M. Viķes šalles, cimdi, zeķes un citi etnogrāfiskie un mūsdienas apģērba gabali pircējus jau ir atraduši un atrod daudzās valstīs, tostarp pat Austrālijā.

Uzņēmējdarbības ražošanā nodrošina papildu ienākumus arī citiem pagasta cilvēkiem – patlaban pasūtījumu izpildē piedalās pieci cilvēki.

Elejā gaida pakalpojumu sniedzējus

Elejas pagasta pārvaldes vadītājs **Leonids Koindži-Ogli** (attēlā): "Eleja atrodas stratēģiski svarīgā vietā, mums ir dzelzceļa mezgls un vairāki lieli lauksaimniecības uzņēmumi. Interesi no cilvēkiem jūtam, tomēr saprotam, ka patlaban uzņēmējdarbību sākt nav tik vienkārši. Sarunās jūtam, ka cilvēki ir piesardzīgi, nedaudz baidās no jaunā. Mēs stāstām, ka biroja telpās nav jāuzturas desmit stundas dienā vai pat ik dienu. Pirmajā gadā maksa par vienu kvadrātmetru ir 6,3 santīmi. Centīsimies vienoties, lai telpas varētu izmantot arī pašnodarbinātie, piemēram, apdrošināšanas pakalpojumu sniedzēji. Patlaban pagasta pārvalde var palīdzēt arī ar glabātavas telpām. Ieinteresētos uzņēmējus saredzīsim kopā ar privātuzņēmējiem, kas piedāvā telpas ražošanai."